
Přednášky v roce 2014

Vietnamistika v Čechách aneb česko-vietnamské vábení

13. ledna 2014

Mgr. MÁRIA STRAŠÁKOVÁ Ph.D.

VIETNAMISTIKA V ČECHÁCH ANEB ČESKO-VIETNAMSKÉ VÁBENÍ

První přednáška z volného cyklu, představujícího obory, vyučované v rámci ČR pouze Univerzitou Karlovou, se bude zabývat vietnamistikou. Ta na Filozofické fakultě UK existuje v různých podobách již od šedesátých let 20. století. Je třeba dodat, že i v mezinárodním prostředí, především evropském kontextu, se vietnamštinou zabývá jen málo kateder či jednotlivých badatelů. I když se na první pohled jedná o malý obor, jeho perspektivu a přínos nelze do budoucna podceňovat. Co vše může vietnamistika nejen studentům, ale i veřejnosti nabídnout? Je Vietnam vskutku jen malou zemí, jejíž potenciál je pro ČR nepodstatný? Kdy byly navázány vztahy mezi Vietnamem a nynější Českou republikou?

Jaká byla jejich motivace a jaký je jejich potenciál do budoucna? Jaké postavení má vietnamská komunita v ČR a jak může přispět k prohloubení vztahů mezi Čechy a Vietnamci?

Móda předmětem sociálních a humanitních věd

20. ledna 2014

PhDr. HELENA JAROŠOVÁ

MÓDA PŘEDMĚTEM SOCIÁLNÍCH A HUMANITNÍCH VĚD

Většinou ulpíváme na obsahu mód – oděvních i jiných. Kdy se v západní Evropě zrodila a jak lépe rozumět její nestálosti, expanzi, přitažlivosti... ale i jejímu odmítání a kritice? Jako komplexní sociální fakt se dnes móda těší pozornosti celé řady vědeckých disciplín.

Zimní olympijské hry

3. února 2014

PhDr. FRANTIŠEK KOLÁŘ, CSc.

ZIMNÍ OLYMPIJSKÉ HRY

V pátek 7. února budou v ruském Soči zahájeny XXII. zimní olympijské hry. Jaká byla jejich historie? Jak se rodila idea jejich pořádání a čím se liší od her předchozích? Kdo byli jejich největší sportovní hrdinové, případně jaké skandály je provázely? Jak se k zimním olympijským hrám stavěli čeští sportovci a jejich čeští příznivci? To jsou hlavní témata přednášky, která bude věnována nadcházejícímu olympijskému svátku.

Zimní olympijské hry - příprava sportovců

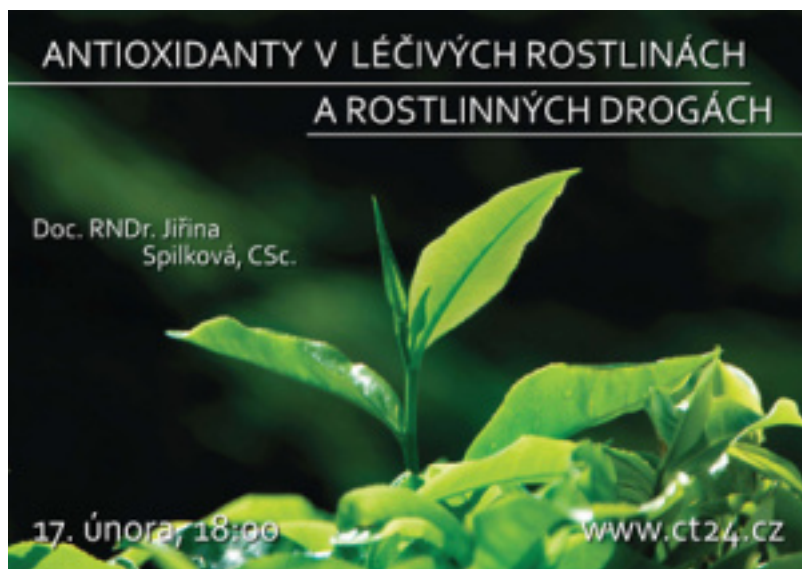
10. února 2014

Mgr. MATOUŠ JINDRA, Ph.D.

ZIMNÍ OLYMPIJSKÉ HRY - PŘÍPRAVA SPORTOVců

Účast na olympijských hrách je snem snad každého, kdo se vrcholově věnuje zimním sportům. Cesta k úspěchu je dlouhá, trnitá a není pro každého. Co je klíčem k vrcholnému výkonu a co je k němu v praxi zapotřebí? Přednáška je zaměřena na problematiku přípravy sportovců z hlediska rozdílného prostředí soutěží. Rozebírá variabilitu tréninkových prostředků a jejich účinnost s ohledem na olympijský tréninkový makro cyklus.

Antioxidanty v léčivých rostlinách a rostlinných drogách

17. února 2014

doc. RNDr. JIŘINA SPILKOVÁ, CSc.

ANTIOXIDANTY V LÉČIVÝCH ROSTLINÁCH A ROSTLINNÝCH DROGÁCH

Porušení rovnováhy složek antioxidační soustavy v organismu může vést k rozvoji různých patologických stavů. Oxidační stres je rizikovým faktorem například kardiovaskulárních onemocnění, neurodegenerativních onemocnění či rakoviny, podílí se i na stárnutí organismu. Léčivé rostliny obsahují mnoho látek s antioxidačními vlastnostmi. Mezi ty nejvýznamnější patří flavonoidy, anthokyanová barviva nebo hydroxyskořicové kyseliny. Přednáška osvětluje, ve kterých rostlinných drogách se nacházejí a jaké mají tyto drogy praktické využití ve fytoterapii.

Ukrajina, země mezi Evropskou unií a Ruskem

3. března 2014

Mgr. KAREL SVOBODA, Ph.D.

UKRAJINA, ZEMĚ MEZI EVROPSKOU UNIÍ A RUSKEM

Přednáška se věnuje pozadí současných ukrajinských událostí. Krátce osvětluje historii Ukrajiny po oranžové revoluci, následuje blok věnovaný často zmiňovanému dělení země, a to jak z pohledu kultury, jazyka, politiky či ekonomiky. V dalším průběhu se dotýká takových otázek, jako je vztah Ukrajiny k Rusku a Evropské unii, problémy ukrajinské ekonomiky, Krymu atd. Poslední část vykresluje možné scénáře, kam se může Ukrajina dále ubírat a jaká v tomto vývoji hrozí úskalí.

Astronomie a astronomové v hudbě

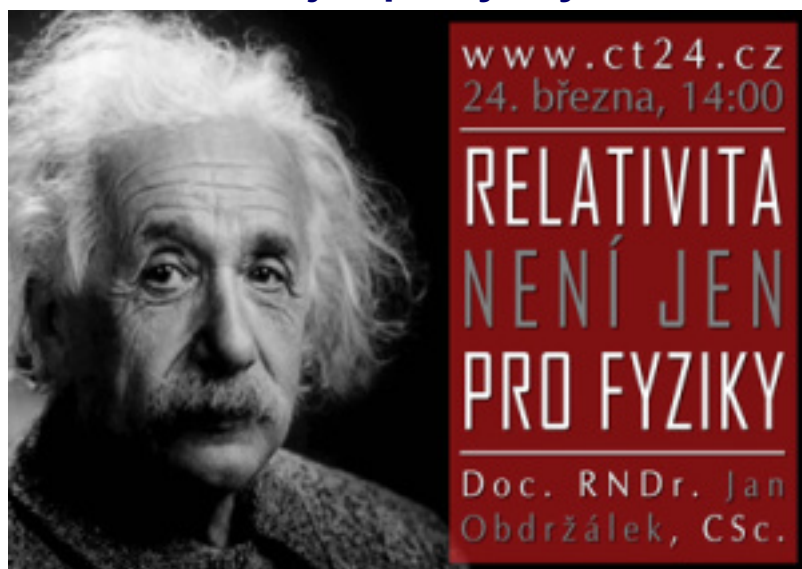
17. března 2014

doc. RNDr. MARTIN ŠOLC, CSc.

ASTRONOMIE A ASTRONOMOVÉ V HUDBĚ

Pojem „hudba sfér“ pochází z antiky a věnovali se mu například Pythagoras (cca 570–510 př.n.l.) nebo Kepler (1571–1630). Hudebníkem byl objevitel planety Uran, astronom William Herschel (1738–1822). Planety pro změnu inspirovaly hudebního skladatele Gustava Holsta (1874–1934), který složil stejnojmennou orchestrální suitu. A konečně v USA působí AstroCappella, jejíž členové skládají a interpretují hudbu pro mise NASA. Průniky hudby a astronomie jsou ukázány ještě na dalších příkladech včetně hudebních ukázek

Relativita není jen pro fyziky

24. března 2014

doc. RNDr. JAN OBDRŽÁLEK, CSc.

RELATIVITA NENÍ JEN PRO FYZIKY

Speciální teorie relativity mnohé děsí už pouhým svým názvem. Dokážeme, že její základní principy může pochopit skoro každý. V přednášce je využit multimediální mezinárodně oceněný pořad Relativita – 7x NE. Je modelován let na Síríus a zpět, relativistické fenomény jsou představeny v přístupném grafickém výkladu.

Extrémy počasí

31. března 2014

Mgr. MICHAL ŽÁK, Ph.D.

EXTRÉMY POČASÍ

Extrémní meteorologické jevy vyvolávají obavy ve všech koutech světa včetně Evropy. Ideálním řešením by byly jejich dostatečně včasné předpovědi... jenže to není tak snadné. Přednáška vymezuje pojem různých extrémních meteorologických jevů podle kritérií jejich nebezpečnosti. Dále probírá způsoby a spolehlivost jejich předpovědí. Zaměřuje se i na různé možnosti varování před těmito jevy a v některých případech je diskutována i ochrana před extrémními jevy.

666. výročí Univerzity Karlovy

7. dubna 2014

666. VÝROČÍ UNIVERZITY KARLOVY

"Historie, která zavazuje i budoucnost, jež je výzvou", projev rektora Univerzity Karlovy **prof. MUDr. Tomáše Žimy, DrSc.**

"Univerzita Karlova v dějinách národa a státu", přednáška historika Univerzity Karlovy **prof. PhDr. Jiřího Kuthana, DrSc., dr.h.v.,**

Velikonoce v tradiční lidové kultuře

VELIKONOCE

V TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTUŘE

Doc. PhDr. **Irena Štěpánová**, CSc.

Přednáška odbornice
Univerzity Karlovy
přenášena živě na
portálu ČT24.

14. 4., 18:00, www.ct24.cz

14. dubna 2014

doc. PhDr. **IRENA ŠTĚPÁNOVÁ**, CSc.

VELIKONOCE V TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTUŘE

Přednáška se nejprve zahledí na Velikonoce jako na přechodový rituál v cyklicky prožívaném čase. Dále osvětlí např. synkretismus náboženské a lidové tradice a přehledně popíše jednotlivá období Velikonoc, počínaje předvelikonočním půstem (s charakteristikou jednotlivých nedělí v lidové interpretaci) a dále pak: Zelený čtvrtek s akcentem na paradox rituálního ticha a hluku, význam jarní zeleně. Velký pátek a jeho propojení s živlem země a vody. Bílá sobota s dominantou ohně. Hod Boží velikonoční a svěcené obřadní pokrmy, funkce vajec a kraslic. A konečně Velikonoční pondělí s pomlázkou – její formy a funkce.

Dějiny lékařství

DĚJINY LÉKAŘSTVÍ

Doc. Mgr. Karel Černý, Ph.D.

28. dubna 2014

doc. Mgr. KAREL ČERNÝ, Ph.D.

DĚJINY LÉKAŘSTVÍ

Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. lékařské fakulty UK je jednou z nejstarších institucí svého druhu na světě. Jedná se o jediné pracoviště sdružující historii a paleopatologii "pod jednou střechou" u nás a také jedno z mála tohoto typu ve střední Evropě. Tradiční zájem o dějiny vědy v našich zemích vyplývá mimo jiné z toho, že Univerzita Karlova je nejstarší univerzitou na sever od Alp a na východ od Rýna a patří tedy do skvělé společnosti etablovaných západních vzdělávacích institucí. Díky tomu se vytvořila více jak půl tisíce let trvající badatelská tradice, jejíž část ústav studuje. Samotná přednáška se zabývá dvěma tématy. V první řadě si klade otázku k čemu jsou dějiny lékařství v souvislostech moderního výzkumu a ukazuje, že se zabývají některými velmi užitečnými a pro veřejnost přitažlivými tématy. Za druhé mapuje historický vztah mezi medicínou a jejími vlastními dějinami, jenž se stále proměňoval od antických počátků až po dvacáté století. Ukazuje, že historie byla v minulosti integrální součástí přírodní vědy, pak začala toto postavení ztrácet a stala se nástrojem budování společenské prestiže a socioprofesionální identity. Nakonec se osamostatnila a tvoří most mezi bio-medicínským výzkumem na jedné straně a laickou veřejností na straně druhé.

**Současný antisemitismus v České republice a ve světě:
vybrané příčiny, trendy, souvislosti**

12. května 2014

PhDr. et Mgr. MARCELA ZOUFALÁ, Ph.D.

SOUČASNÝ ANTISEMITISMUS V ČESKÉ REPUBLICĚ A VE SVĚTĚ: VYBRANÉ PŘÍČINY, TRENDY, SOUVISLOSTI

Fenomén antisemitismu byl během totalitního režimu na území bývalého Československa záměrně marginalizován a do dnešní doby nejsou specifika daného jevu v českém prostředí dostatečně reflektována. Přednáška se zabývá současnou povahou antisemitismu jak v České republice, tak v zahraničí. Uvádí hlavní příčiny a prostředky jeho šíření. Závěrem se zamýšlí nad možnými trendy vývoje v dané oblasti.

Politická situace v Rusku a na Ukrajině

19. května 2014

PhDr. MICHAEL ROMANCOV, Ph.D.

POLITICKÁ SITUACE V RUSKU A NA UKRAJINĚ

Poprvé od konce studené války je Evropa konfrontována s politickou krizí, která má potenciál přerůst do podoby otevřené a dlouhodobé konfrontace mezi Ruskem a Evropskou unií, přičemž zcela vyloučeno není ani použití fyzické síly. Kde je možné hledat příčiny tohoto krajně neutěšeného, nežádoucího a potenciálně velmi nebezpečného stavu?

Limity, dilemata a a výzvy evropské bezpečnosti

26. května 2014

PhDr. MILOŠ BALABÁN, Ph.D.

LIMITY, DILEMATA A VÝZVY EVROPSKÉ BEZPEČNOSTI

Přednáška se věnuje hodnocení současného stavu a perspektiv zajišťování evropské bezpečnosti na pozadí několika klíčových faktorů: růstu politického a ekonomického vlivu „nezápadních“ aktérů, ekonomických problémů Spojených států a Evropy a dynamiky změn bezpečnostního prostředí především v evropském okolí. Soustředí pozornost na dopady poklesu vojenských schopností a kapacit členských zemí EU, vyplývajících z dlouhodobého snižování výdajů na obranu a zvyšování závislosti na vojenské síle Spojených států, přičemž tento trend se stává stále více neudržitelný z hlediska kredibility společné obrany v rámci Severoatlantické aliance. Tato otázka vystupuje do popředí i v souvislosti s vývojem na Ukrajině a dalším rozvojem transatlantické bezpečnostní spolupráce.

Rekodifikace občanského práva

REKODIFIKACE OBČANSKÉHO PRÁVA

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.
2. 6., 18:00 www.ct24.cz

2. června 2014

Prof. JUDr. JAN DVOŘÁK, CSc.

REKODIFIKACE OBČANSKÉHO PRÁVA

Přednáška je zaměřena na úpravu občanského práva účinnou od 1. ledna 2014. Nová občanskoprávní kodifikace se cíleně rozchází s předchozí právní úpravou: klade důraz na svobodný rozvoj jedince a jeho ochranu, zdůrazňuje jeho autonomii v oblasti vlastnické, závazkové i testamentární. Proto je úprava převážně dispozitivní, tj. umožňuje, aby si občané nastavili potřebná pravidla sami, za předpokladu, že nebudou v rozporu se zákonem, s dobrými mravy a s veřejným pořádkem. Významným znakem občanského práva je i jím poskytovaná ochrana slabší smluvní straně. Základní instituty občanského práva tvoří rodina, vlastnictví a smlouva. V přednášce jsou konkrétněji vysvětleny i některé praktické otázky, jako například význam superficiální zásady, právo stavby, sousedské právo, dědické tituly, aj.

Co jsou peníze?

Prof. PhDr. JAN

SOKOL, Ph.D., CSc.

CO JSOU PENÍZE?

www
ct24.cz

9. června

18:00

9. června 2014

Prof. PhDr. JAN SOKOL, Ph.D., CSc.

CO JSOU PENÍZE?

„Peníze neznají žádné meze“, řekl prý už před staletími athénský zákonodárce Solón. Co by řekl dnes? Přednáška se pokouší stručně vyložit, jak peníze vznikly a jak se vyvíjely, jaké plní funkce a jak se stalo, že se mohly tak prosadit. Zmiňuje některé paradoxy peněz a pokouší se rozebrat, jak se průlomem peněz změnily lidské vztahy a celé společnosti. Řeč je i o trhu, o jeho různých selháních a o obecných podmínkách pro vznik korupce. Přesto je třeba uznat, že peníze rozšířily naši svobodu – a že k nim nemáme alternativu. Tak jako oheň, i peníze jsou dobrý sluha a zlý pán.

Jak přežít tam, kam by ani psa nevyhnal

JAK PŘEŽÍT TAM, KAM BY ANI PSA NEVYHNAL

I O PRÁZDNINÁCH MŮŽETE ZAŽÍT EXTRÉMNÍ SITUACE

Emeritní rektor Univerzity Karlovy
Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.

23. 6., 18:00 • www.ct24.cz

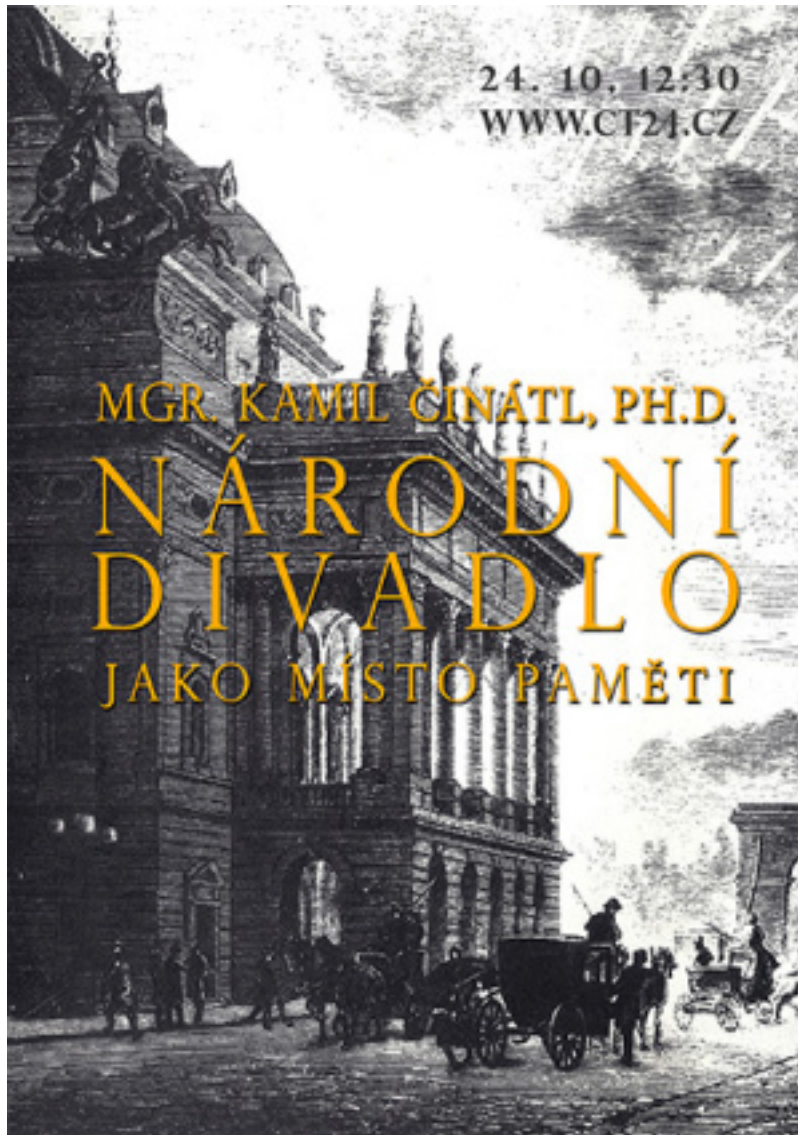
23. června 2014

Prof. RNDr. VÁCLAV HAMPL, DrSc.

JAK PŘEŽÍT TAM, KAM BY ANI PSA NEVYHNAL

Předprázdninová přednáška emeritního rektora Univerzity Karlovy navazuje na výklad „Jak přežít v extrémních podmínkách,“ prezentovaný před rokem, tím, že řeší lidské přežívání v dalších extrémních prostředích, a to jak obvyklejších (horko a zima), tak poněkud exotičtějších, např. ve stavu beztíže nebo naopak při zvýšeném působení gravitace.

Národní divadlo jako místo historické paměti

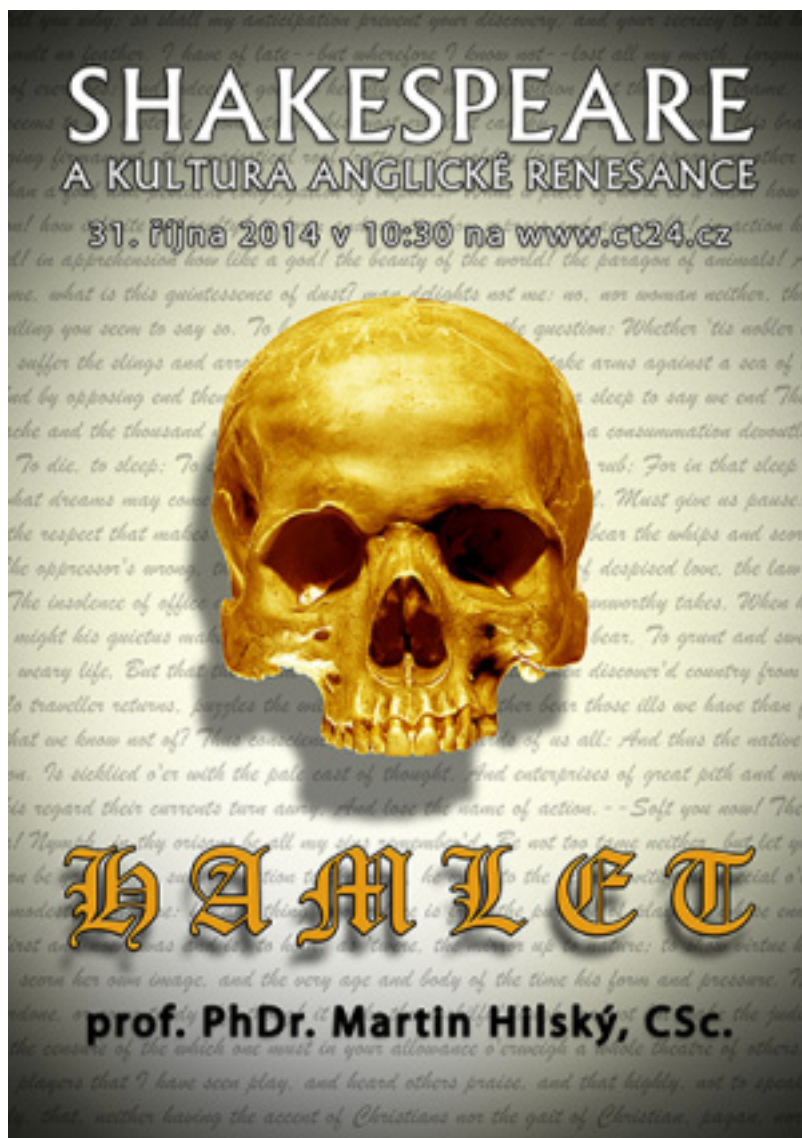
24. října 2014

Mgr. KAMIL ČINÁTL, Ph.D.

NÁRODNÍ DIVADLO JAKO MÍSTO HISTORICKÉ PAMĚTI

Národní divadlo není obyčejné. Neslouží pouze k inscenování divadelních her, ale vzniklo též jako chrám národa, který měl symbolizovat pomyslný střed vlasti. V příběhu Národního divadla se odrazily všechny významné okamžiky moderních českých dějin, historie zde mnohdy doslova vstupovala na scénu. Přednáška odborníka Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy se zaměřuje právě na tuto symbolickou roli „zlaté kapličky“ jako místa národní paměti. Budeme pátrat po historických událostech, v nichž Národní divadlo sehrálo důležitou roli, kdy utvářelo a upevňovalo kolektivně sdílené představy o českých dějinách a národní identitě.

Shakespeare a kultura anglické renesance - Hamlet

30. října 2014

Prof. PhDr. MARTIN HILSKÝ, CSc.

SHAKESPEARE A KULTURA ANGLICKÉ RENESANCE - HAMLET

Přední český shakespearolog přednáší mimo jiné i v rámci Univerzity třetího věku. Jeho série čtyř přednášek, vybraných z dlouhodobě probíhajícího cyklu, se věnuje nejslavnějším tragédiím anglického mistra. V té se první nás svým typicky poutavým způsobem zavede na dánský hrad Elsinor, kde titulní princ prožívá svou existenciální krizi.

Čtvrt století demokracie - Historické vědomí po Sametové revoluci

3. listopadu 2014

doc. PhDr. JIŘÍ ŠUBRT, CSc.

ČTVRT STOLETÍ DEMOKRACIE - HISTORICKÉ VĚDOMÍ PO SAMETOVÉ REVOLUCI

Přednáška odborníka Univerzity Karlovy, založená na poznatcích ze sociologických výzkumů, se zabývá otázkou, jakým způsobem pohlíží naši občané na svoji národní minulost, na historii vzdálenou i poměrně nedávnou. Zvláštní pozornost je zaměřena na to, jak česká veřejnost reflektuje Sametovou revoluci a čtvrtstoletí, které od této události uplynulo.

Čtvrt století demokracie - Restaurace kapitalismu jako eticky konfliktní institucionální změna

10. listopadu 2014

Prof. Ing. LUBOMÍR MLČOCH, CSc.

ČTVRT STOLETÍ DEMOKRACIE - RESTAURACE KAPITALISMU JAKO ETICKY KONFLIKTNÍ INSTITUCIONÁLNÍ ZMĚNA

Společenské proměny po roce 1989 jsou institucionální změnou kvalitativní povahy, hodnocené po 25 letech na mnoha platformách a z více perspektiv. Teoretická ekonomie a sociální etika poskytují pohled snad ideologicky méně kontroverzní; nicméně i etická dimenze transformace je konfliktní svou povahou, a to i s odstupem času a při veškeré snaze o reflexi sine ira et studio.

Shakespeare a kultura anglické renesance - Král Lear

14. listopadu 2014

Prof. PhDr. MARTIN HILSKÝ, CSc.

SHAKESPEARE A KULTURA ANGLICKÉ RENESANCE - KRÁL LEAR

Přední český shakespearolog přednáší mimo jiné i v rámci Univerzity třetího věku. Jeho série čtyř přednášek, vybraných z dlouhodobě probíhajícího cyklu, se věnuje nejslavnějším tragédiím anglického mistra. V té se druhé s ním nahlédneme do ztrápené duše zestárlého vladaře.

Čtvrt století demokracie očima historika

24. 11., 18:00, www.ct24.cz

24. listopadu 2014

Prof. PhDr. **JIŘÍ PEŠEK**, CSc.

ČTVRT STOLETÍ DEMOKRACIE OČIMA HISTORIKA

Dějinný vývoj nebývá lineární. Historik vidí v minulosti období dramatických změn, katastrof, epoch zdánlivě zastaveného času i modernizačních skoků, hlubokých strukturálních a dramatických mentálních proměn. Tyto změny rychlosti, kolísání šíře a hloubky proudu společenského dění, zesílení růstu či úpadku kreativity přitom nejsou identické či přímo odvozené z – dejme tomu televizním zpravodajstvím – zaznamenaných událostí. A přece jsou tyto proměny pro společnost, a ovšem i pro její dějepisnou interpretaci, extrémně důležité. Česká společnost, český národ či jinak ona skupina Evropanů, kteří dnes obývají území České republiky, prodělala za 25 let demokracie ohromné změny: otevřela se světu a ulekla se ho, využila dlouho odpíraných výhod stejně, jako si mnohé z nich nedokázala osvojit. Český vývoj se odehrával v dramaticky se proměňující Evropě a zásadně se měnícím světě. Nedoháníme, jsme součástí změn. Více než kdy předtím se přitom měníme i my jako myslící, jednající, sociální lidské bytosti. Historik, který se zatím nemůže opřít o strukturovanou sérii analýz, může jen klást otázky a pokusit se konfrontovat dostupné, mnohdy těžko ověřitelné informace se svou subjektivní zkušeností a reflexí.

Shakespeare a kultura anglické renesance - Othello

28. listopadu 2014

Prof. PhDr. MARTIN HILSKÝ, CSc.

SHAKESPEARE A KULTURA ANGLICKÉ RENESANCE - OTHELLO

Přední český shakespearolog přednáší mimo jiné i v rámci Univerzity třetího věku. Jeho série čtyř přednášek, vybraných z dlouhodobě probíhajícího cyklu, se věnuje nejslavnějším tragédiím anglického mistra. V té se třetí se s ním vydáme do Benátek patnáctého století, kde zákeřný Jago spřádá zrůdné intriky kolem svého pána, mouřenína Othella.

Pojďme spolu do Betléma

1. prosince 2014

Prof. ThDr. Dr. phil.h.c. ZDENĚK KUČERA

POJĎME SPOLU DO BETLÉMA

Vánoce, připomínání narození Spasitele Ježíše v Betlémě, jsou nejradostnějšími svátky v liturgickém roce. Tomu odpovídá bohatá bohoslužba, zejména „půlnoční“ se zpěvem koled nebo uměleckých mší, vánoční stromky v kostele a výstava „jesliček“, figurálního zobrazení narození Ježíše podle tradice a Evangelii. Evangelia zpravují o okolnostech Ježíšova narození – smysl textu záleží ve zvěsti o dějinném (Lukášovo evangelium) a kosmickém (Matoušovo Evangelium) významu Ježíšovy osoby jako nejmilejšího Syna Božího, jeho díla, smrti a vzkříšení (Janovo evangelium). Slavení Vánoc má trvalou hodnotu jako příležitost k přemýšlení o smyslu a hodnotě života a k projevům lásky, především rodině. I v postmoderní společnosti je třeba připomínat, že nejvyšším lidským projevem je láska.

Od slunovratu k Vánocům

8. prosince 2014

Prof. PhDr. JAN SOKOL, Ph.D., CSc.

OD SLUNOVRATU K VÁNOCŮM

Svátky a slavnosti patří mezi „antropologické konstanty“: neznáme společnost, která by čas od času neslavila. Proč to tak je? Co lidé slavili a slaví? Slunovrat jako svátek naděje v té nejhorší době. Kde se vzal „Štědrý den“? Křesťanské Vánoce jako potlač naruby. Betlémské dítě jako panovník naruby. Vánoční dárky a jiné zvyky. Moderní Vánoce: zpátky k potlačí?

Shakespeare a kultura anglické renesance - Macbeth

12. prosince 2014

Prof. PhDr. MARTIN HILSKÝ, CSc.

SHAKESPEARE A KULTURA ANGLICKÉ RENESANCE - MACBETH

Přední český shakespearolog přednáší mimo jiné i v rámci Univerzity třetího věku. Jeho série čtyř přednášek, vybraných z dlouhodobě probíhajícího cyklu, se věnuje nejslavnějším tragédiím anglického mistra. V té se poslední se zahledí na nejkratší (zato ovšem nejtemnější) z nich, bravurně vykreslující korupci charakteru ambicemi a mocichtivostí.

Svátek světél

15. prosince 2014

Doc. PAVEL HOŠEK, Th.D.

SVÁTEK SVĚTEL

Přibližně v době křesťanských Vánoc slaví věřící Židé osmidenní Svátek světél, zvaný Chanuka. Tento svátek už více než dva tisíce let připomíná osvobození Židů od nadvlády syrských okupantů a znovuposvěcení Hospodinova chrámu v Jeruzalémě. V této přednášce jde o historické a náboženské kořeny svátku, o rozmanité způsoby jeho slavení a také o nejdůležitější tradice a obyčeje, spojené s jeho slavením v židovských rodinách a obcích minulosti i současnosti.